

(3 Hours)

(Total Marks: 100)

Please check whether you have the right question paper.

- Q1.** Answer in not more than two sentences each. **20**
- Define layoff?
 - To which authority is the claim to recover money due from an employer is filed.
 - Which court has jurisdiction to grant recognition to a Trade Union?
 - Define partial permanent disablement?
 - What are the benefits given to a protected workman?
 - Investigating officer is appointed by whom?
 - What is Contract of Service?
 - Whether workman are entitled to wages during illegal strike?
 - Can the commissioner deny compensation payable to the workman?
 - Define Modification.
- Q2.** Attempt any four **20**
- Last come first go
 - Payment of subsistence allowance.
 - Award
 - Notice of change
 - Types of compensation under labour laws.
 - Contracting out.
- Q3.** Attempt any two. **12**
- Employer has to have Certified standing orders:
 - Some rules in Certified Standing Orders are in violation of fundamental rights is it permissible.
 - Can Certified Standing Orders be contrary to Model Standing Orders?
 - What is the role of Appellate Authority?
 - An employer employed a workman during duty hours to do his personal house work. While executing the work, he sustained injuries on his hand due to which he was not able to report for duties for 7 days.
 - Will the employer be liable to pay compensation to his workman?
 - In the above mentioned case, if the workman had sustained injuries on his hand while working in the employers factory, would he be entitled for compensation even if he had not used safety gloves.

3. Workers resorted to strike in public utility services industry in which some of them resorted to violent demonstrations, acted in defiance of law & order and there were others who were merely silent spectators'' The strike was declared to be illegal.
- Can punishment of dismissal or termination be imposed on all workman or only on those who fomented illegal strike and did acts detrimental to the maintenance of law & order?
 - Can a joint charge sheet be given to all workmen or only individual charge sheet be given to some of them.

Q4. Attempt any four.

48

- Discuss modern theory of collective bargaining and its advantages and disadvantages?
- What are standing orders? What are the matters to be provided for in Model standing orders under the I.E. (SO) Act?
- State and explain the concept of arising out of and in the course of employment under E.C. Act?
- Define "Industrial Dispute"? Whether an individual workman's dispute in be industrial dispute?
- Discuss the procedure obligation and rights of recognized Union under the MRTU and PULP Act?
- Define workman and state who are not workman under the ID Act, 1947 with case laws?

(३ तास)

(एकूण गुण:१००)

Please check whether you have the right question paper.

- प्र१. खालील प्रश्नांची उत्तरे एक ते दोन वाक्यात लिहा. २०
- अ) सक्तीची रजा म्हणजे काय?
 - ब) मालकाकडून पैसे वसूल करण्यासाठी कामगार कुठल्या अधिकारासामोर न्याय मागू शकतो?
 - क) कुठल्या कोर्टाला एखाद्या युनियनला मान्यता देण्यास अधिकार आहे?
 - ड) थोडीशी कायमस्वरूपी विकलांगता म्हणजे काय?
 - इ) संरक्षित कामगारास काय फायदे आहेत?
 - फ) तपासणी अधिकारी कोण नेमतो?
 - ग) कंत्राटी सेवाकाल म्हणजे काय?
 - ह) कामगारास बेकायदेशीर संपामध्ये वेतन मिळते का?
 - य) आयुक्त हे कामगारास नुकसान भरपाई नाकारू शकतो का?
 - ज) फेरबदल म्हणजे काय?
- २०
- प्र२. सोडवा (कोणतेही चार)
१. लास्ट कम फर्स्ट गो
 २. निर्वाह भत्ता
 ३. अँवॉर्ड / निकालाची व्याख्या
 ४. सेवाशर्तीत बदल
 ५. औद्योगिक कायद्यामध्ये भरपाईचे प्रकार.
 ६. संविदेद्वारा त्याग
- १२
- प्र३. सोडवा (कोणतेही दोन)
१. मालकाकडे प्रमाणित स्थायी आदेश असणे आवश्यक आहे.
 - अ) जर स्थायी आदेशातील काही तरतुदी मुलभुत हक्कांच्या विरोधी असतील तर ते शक्य आहे का?
 - ब) प्रमाणित स्थायी आदेश हे आदर्श स्थायी आदेशांशी विसंगत असू शकतात का?
 - क) अपिलिय अधिकारी काय करू शकतो?

२. एक नियोक्ता (मालक) होता. त्याने त्याच्या कामगाराला त्याच्या घरगुती कामासाठी कामाच्या वेळेत बाहेर पाठविले. ते काम करताना त्या कामगाराला हाताला दुखापत झाली. त्यामुळे तो सात दिवस कामावर जाऊ शकला नाही.
१. कामगाराला त्याच्या मोबदला देणे बंधनकारक आहे का?
२. जर कामगाराला त्याच्या मालकीच्या कारखान्यात काम करताना त्याला दिलेल्या हॅण्डग्लोव्झचा वापर न केल्यामुळे काही दुखापत झाल्यास त्याला त्याच्या कामाचा मोबदला देणे कितपत योग्य ठरेल?
३. सार्वजनिक उपयुक्ततेच्या सेवा उद्योगात कामगारांनी संप केला. त्यातील काही कामगारांनी निर्देशने व कायदा व सुव्यवस्थेचे उल्लंघन केले. त्यातील काही कामगारांचा प्रत्यक्ष सहभाग नव्हता / काही कामगार निःशब्द होते.
१. सर्व कामगारांना नोकरीतून बडतर्फ किंवा काढून टाकता येते का? किंवा त्याच कामगारांना ज्यांनी प्रत्यक्ष भाग घेतला त्यांना काढता येते का?
२. सगळ्या कामगारांना एकत्रित चार्जशिट/ आरोपपत्र देता येईल? किंवा फक्त काही कामगारांना वैयक्तिक चार्जशिट /आरोपपत्र देता येईल?

प्र४.

खालील प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

४८

१. सामुदायिक वातावातीच्या नवीन पद्धती आणि त्याचे फायदे व तोटे यावर चर्चा करा.
२. स्थाई आदेश म्हणजे काय? औद्योगिक कामगार (स्थायी आदेश) कायदा १९४६ प्रमाणे नवनिर्मित स्थाई आदेश दिले जाणाऱ्या विविध बाबी स्पष्ट करा.
३. कामगार नुकसान भरपाई कायदा १९२३ अंतर्गत "कामाच्या वेळेत" आणि "कामाशी निगडित" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
४. "औद्योगिक विवाद" ही संज्ञा स्पष्ट करा. एका कामगाराचा विवाद हा औद्योगिक विवाद होऊ शकतो का?
५. एम.आर.टी.यु आणि पी.यु.एल.पी. १९७१ अंतर्गत नोंदणीकृत संघटनेची प्रक्रिया अधिकार आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.
६. औद्योगिक विवाद कायदा १९४७ अंतर्गत कामगार आणि कामगार नाही. व्याख्या करा आणि केस लॉ द्या.
